

Sončeski

Posamezna številka 30 par.

Neodvisno glasilo
javnega mnenja
Izhaja vsak ponedeljek

Izda in ureja: MILAN PLUT, Cesta na Rožnik št. 5.

NAROČNINA: celoletno 12 din., polletno 6 din., četrletno 3 din.

17. št.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1921.

Leto I.

Najnovejša poročila.

Vsi komunistični poslanci pred sodišče.

Beograd, 31. julija. Imunitetni odbor je sklenil soglasno, predlagati skupščini izročitev vseh komunističnih poslancev sodišču, ker je preiskava do-

gnala, da so oni sodelovali pri pripravah za atentat na regenta in na Draškovića.

Ukinjenje izvozne carine.

Beograd, 31. julija. Finančni minister dr. Kumanudi je stavil zakonodajnemu odboru narodne skupščine predlog, da

se v svrhu zboljšanja valute ukinejo vse izvozne carine.

Sokolski zlet župe Ljubljana I.

Ljubljana, 31. julija.

Sokolska župa Ljubljana I. je imela danes svoj zlet.

Udeleženci so se sestali ob 14. uri pred Mestnim domom v treh skupinah. Bilo je 252 članov, 220 članic in 400 naraščaja. Z dvema godbama so se pomikale lepe sokolske vrste po mestu na zletni prostor v Trnovo, kjer so se vršile najpoprej vaje. 108 ženske dece je izvajalo lepe vaje s cvetnimi loki, 144 moške dece pa vaje s palicami. Potem je vadilo 80 moškega in 90 ženskega naraščaja in videlo se je, da se goji telovadba pri Sokolu resno in vztrajno.

Članstvo je vadilo na orodju in sicer deset vrst članov in tri vrste članic, popolnoma dovršeno.

Končno so prišle lepe proste vaje, ki jih je izvajalo najprej 192 članic, potem pa ravnateljstvo članov.

Bila je to lepa telovadna prireditev, kakor so po navadi vse sokolske prireditve. Občinstva je bilo zelo mnogo navzlic nezgodni vročini, ker sokolske prireditve imajo vedno dosti privlačnega na sebi, posebno za ljubljansko občinstvo, ki je takorekoč zrastle s sokolstvom, vsekakor ga pa večjejo z njim prav pristrane vezi.

Na velikem zletnem prostoru se je potem razvila prijetna zabava, ki je v odličnem razpoloženju trajala do 23. ure.

Prireditve je posetil dosednji predsednik deželne vlade gosp. dr. Bačić, pozneje pa tudi namestnik gosp. Ivan Hribar. Oba državna funkcionarja je sprejelo starešinstvo, njun poset sokolske prireditve je izzval prijetno iznenađenje Sokola, kakor tudi številnega občinstva, ki je prisostvovalo prireditvi.

Plavalna tekma.

Ljubljana, 31. julija.

Pri čolnarni »Ljubljanskega športnega kluba« na Ljubljani je bila danes popoldne od 3. do 5. ure zanimiva plavalna tekma, ki se je je udeležilo več športnih društev, v prvi vrsti »Ljublj. športni klub«, »Primorje«, »Ilirija«, »Jadran«, »Sparta«, »Svoboda«, »Ljub. akad. športni klub«, »Žensko telovadno društvo«. Tekmi je prisostvovalo številno občinstvo in ji z največjim zanimanjem sledilo.

V naslednjem podajamo nekatere rezultate:

Pri plavanju na 1 km je bil prvi g. Mitja Lukan (Lj. šp. kl.);

pri plavanju dam na 300 m gđ. Vera Vrtačnikova (Lj. šp. kl.);

pri plavanju na 50 m gđ. Angela Černe (Ilirija);

pri plavanju na 50 m sprint g. Ravnik (Ilirija);

pri plavanju na 100 m sprint gosp. Vrečko (Primorje).

Pri skokih juniorjev in seniorjev je dobil prvo nagrado g. Bogomir Grile (Ljub. šp. kl.).

Waterpolo (nogomet v vodi) sta igrala »Ljub. športni klub« in »Primorje«; rezultat 1 : 0 v korist »Ljub. šp. kluba«.

Štafeta 4 × 50 m prvo nagrado »Primorje«, drugo »Ljublj. šp. klub«.

Pri deškem plavanju na 50 m je prišel prvi Joško Medved od »Ljub. šp. kluba«.

Ta plavalna tekma je bila dobra tudi kot treniranje za veliko plavalno tekmo za jugoslovansko prvenstvo, ki bo koncem avgusta na Bledu.

Zadoščenje.

Današnji dan je znamenit v naši zgodovini, ker z današnjim dnevom prevzame g. Ivan Hribar v vladni palači na Bleiweisovi cesti posle pokrajinskega namestnika v Sloveniji.

Od dneva, ko smo se osvobodili od Avstrije in je moral palačo na Bleiweisovi cesti zapustiti Schwarzov naslednik Athens, ta palača ni bila več osovražena od nas, četudi se je tam tudi v novih razmerah vodila res narodna, jugoslovanska politika samo malo časa, ko sta bila predsednika deželne vlade dr. Žerjav in dr. Bačić. Vlada dr. Brejca nikakor ni bila jugoslovanska, ona je protežirala separatiste in v veliki meri tudi ostanke avstrijskega režima. Z balkona deželno-vladne palače si je dr. Brejce celo dovolil malo hujskanje proti enotni državi, povodom demonstracij zaradi koroškega plebiscita.

Navzlic vsemu temu palača na Bleiweisovi cesti od prevrata dalje za nas ni bila noben bavlav več, ona je

bila naša, četudi se s politiko, ki se je vodila v njej, nismo strinjali, ker to politiko so vodili vendar naši ljudje in ne kaki Schwarzi in Athensi.

Z današnjim dnevom pa prevzame posle v tej palači mož, ki pomeni jasen in izrazit narodni, jugoslovanski program. Nobena posebna stremiljenja se ne bodo več porajala v tej palači, ki pomeni sedaj najvišjo upravno oblast v enem delu enotne jugoslovanske države.

To je napredek, prva posledica sprejetja ustave in vlada bi težko našla boljšega človeka za to mesto.

Zakonitost mora vladati v državi, kadar se kaj dela v kraljevem imenu, se mora vedno spoštovati zakon — to je izjavil namestnik g. Hribar pri svojem prihodu v Ljubljano. Lepe besede, ki se jih bo gotovo vedno tudi držal mož, ki je dosti pretrpel zaradi nezakonitosti, ki je vladala včasih v palači na Bleiweisovi cesti.

Božjih vas resnic ne bom učil, najdete jih v »Straži«, »Domoljubu«, »Slovencu«, »Novem Času«, »Bogoljubu« ah, in vendar rad bi govoril... Mnogo je nebeških naukov vseh! Naše liste čitajte, kristjani, božjih naukov boste kar pijani, toliko svetega je v listih teh!

Jaz bi rad vas podučil o ustavi ino liberalcih, ki se ustijo o klerikalcih. O osebah teh bi rad vam govoril. Ah, kak' sree strašno me boli, vse razbija v meni in kriči... A ta kanceliparagraf — težak kot kamen za jezik me drži, Kristjani. Amen! d.Z.

Prepeluh.

Politično prepričanje je med značajnimi ljudmi sveta stvar. Političnega prepričanja se ne sleče kakor umazano srajco, ampak značajni ljudje živijo in umrjejo v enem in istem političnem prepričanju.

Pri nas pa žalibog ne velja več to načelo. Gospod Prepeluh je jeseni pretečnega leta kandidiral na socialno-demokratskem programu. Takrat in tudi še pozneje, tekom letošnje zime, je zavzel Prepeluh v socialno-demokratski stranki važno mesto in spadal med voditelje te stranke. Stranka mu je poverila različne mandate politične in gospodarske vsebine. Poverila mu je te mandate zato, ker je bila preverjena, da ostane gospod Prepeluh zvest svojih dani besedi. Kajti ne-le stranki kot taki, ampak tudi svojim političnim prijateljem je zatrjeval, da je socialist in da bo deloval za socialistične ideje.

Niti pol leta ni minulo, a g. Prepeluh je postal — klerikalec. Pozabil je dano besedo, s katero je prisegel svoji prejšnji stranki zvestobo. Izneveril se je svoji stranki, izneveril se je svojim prijateljem. Poteptal je z nogami najprvotnejše pojme značajnosti. Priporočamo g. Prepeluhu, naj prečita Cankarja, katerega je dobro poznal in ga visoko čislal, in bo videl kaj pravi Cankar o ljudeh, ki spreminjajo svoje prepričanje, kakor umazano srajco.

Značajev, oziroma neznačajev, kakor je Prepeluh, je imel že mnogo naš narod. Tudi drugi narodi jih imajo. V vsakem narodu je večje ali manjše število neznačajnih ljudi in tako je bilo, je, in bo tudi v bodoče. Zaradi takih neznačajnejšev se bi mi prav nič ne vznemirjali, ako bi ostala ta neznačajnost omejena na nekatere osebe. Ali v Prepeluhovem slučaju moramo na žalost konstatirati drugo dejstvo, ki je za naš narod jako žalostno.

Gospod Prepeluh je imel, ko je bil še socialist, mnogo družabnih in literarnih prijateljev. Mislili smo, da ga bo vsaj tisti del prijateljev, ki se ne more strinjati z novim Prepeluhovim političnim prepričanjem, zapustil, ali vsaj da ga ne

bo na novi poti moralno podpiral in bodril. Zgodilo pa se je drugače. Ljudje, ki imajo vedno na jeziku prepričanje in ki se zaklinjajo, da jim je prepričanje najsvetejša stvar, kličejo Prepeluhu, ko si slači staro suknjo prepričanja in si oblači novo prepričanje: Zdravo! Ljudje, ki so poklicani, da vzgajajo našo mladino v značajnosti in ki imajo dolžnost, da ustvarijo narodu trdne značaje, pozdravljajo Prepeluha in mu obetajo moralno podporo na njegovi novi poti.

Opozicija za vsako ceno.

Brez opozicije si demokratične države, v kateri vsak državljan lahko izraža in zastopa svoje mnenje, ni mogoče zamisliti. Vsi ljudje ne bodo nikdar enako mislili, pri reševanju javnih vprašanj moramo vedno računati s tem, da se pojavijo najrazličnejša mnenja, ki si bodo medsebojno močno, včasih celo diametralno nasprotovala.

To prinaša sabo demokracija, ki pa prinaša še nekaj drugega: vlado večine. Vsega ljudstva se ne more v vsakem vprašanju vprašati za mnenje in zato si ljudstvo voli zastopnike, ki jim zaupa in ti rešujejo vsa tekoča javna vprašanja v samoupravnih in zakonodajnih korporacijah.

Ali je mogoče, da bi se našlo na svetu ljudstvo, ki bi po svoji večini izvolilo za take svoje zastopnike same barabe, goljufe, izkoriščevalce, korumpirane ljudi? Predpostavljamo namreč, da so volitve popolnoma svobodne, kakor so bile volitve v našo ustavotvorno skupščino. Ako bi se to zgodilo, potem je tako ljudstvo obsojeno na propast, ker je politično popolnoma nezrelo, ali pa samo skozinskoz pokvarjeno in korumpirano.

Jugoslovanski narod ni tak, njegovo jedro je zdravo četudi je tudi pri nas dosti pokvarjenih ljudi, kakor povsod drugod. Ali velika večina našega naroda je zdrava in tudi politično dosti izobražena in ustavotvorno, sedaj zakonodajno skupščino moramo smatrati za izraz volje tega naroda.

Poslanci so se razdelili po svojih političnih načelih v večje in manjše skupine in te skupine v koalicije. Ena teh koalicij, najmočnejša po številu, je prevzela vlado v svoje roke, kakor je to navada v vseh demokratičnih državah, ker vlade se nikdar in nikjer ne sestavljajo iz parlamentarne manjšine, to navado imajo samo komunisti. Ta vlada začne izvajati svoj program, ki se razlikuje — morda tudi diametralno — od programa manjšinskih parlamentarnih skupin. V čem sestoja sedaj naloga teh manjšinskih skupin? Oponirale bodo vladi in njeni večini, dokazovale bodo opravičenost svojega stališča in poskušale bodo sklepe večine, ako že ne ovreči, vsaj modificirati, spopolniti s svojimi predlogi, zboljšati v smislu svojega programa.

Tako se tudi dela v vseh kulturnih državah, kjer se parlamentarne opozicije zavedajo svojega pravega položaja in priznavajo večini nedvojbeno pravico uveljavljanja njenega programa.

In pri nas? Poglejmo n. pr. naše narodne socialiste, ki so zastopani v parlamentu z dvema zastopnikoma, ki sta v opoziciji proti vladi in njeni večini.

Dokler bo naša javnost hodila po takoblatnih potih, dokler se ne bo delalo razlike med značajnostjo in neznačajnostjo in dokler bodo nositelji kulture podpirali neznačajnost, ni pričakovati kulturnega napredka. Imamo vse kulturne institucije, a duševna vzgoja naše javnosti nazaduje. Kulturni nositelji naj si dobro zapomnijo, da je treba narod *vzgajati pred vsem v značajnosti in poštenosti in da je treba neznačajnost in nepoštenost žigosati.*

Poglejmo, kaj sta delala ta dva poslanca v parlamentu in kaj dela glavno glasilo te stranke doma.

V parlamentu opozicija za vsako ceno. V živem spominu je še govor poslanca Brandnerja v ustavni debati o pravicah krone. Po naši ustavi je kraljeva moč reducirana resnično na minimum, vse pravice ima pa parlament — tudi pravico napovedi vojne, kar je prava redkost v monarhični državi. Samo v slučaju, ako bi država bila napadena, ima kralj pravico, začeti vojno in tudi v tem slučaju mora parlament ta njegov korak naknadno odobriti. Vsakemu otroku bo jasno — tudi posl. Brandnerju — da se v slučaju, ko je država napadena od zunanjega sovražnika, ne gre za dneve, niti za ure, temveč za minute in da se bo postavil vsak obmejni poveljnik, ki je mož na svojem mestu, v bran tudi brez vsakega povelja, vedoč dobro, da ne sme dopustiti oboroženi armadi sosedu prestopiti mejo. Vse to ve prav dobro tudi poslanec Brandner, ali to določbo je stavila v ustavni načrt večina in ker je on v opoziciji, v opoziciji za vsako ceno in v vsakem slučaju, potem lopni tudi po tej določbi, samo da se pokaže pred svojimi volilci kot strašen — opozicionalec.

In strankino glasilo «Jugoslavija»? V zadnjem času v tem listu ni bilo drugega kot samo psovanje, sama laž, samo podtikanje. Najprej «Obznanja», potem pa ustava! Po sprejetju te ustave, ki jamči državljanom popolnoma njihove pravice, se bodo polnile ječe, tako je hujskala «Jugoslavija» dandana, četudi so se oni, ki so te laži pisali, svobodno sprehajali po Ljubljani. Pa to bi ta list vsaj povedal, kaj je v ustavi tako nazadnjaškega! Ne, o tem je «Jugoslavija» molčala, ker v ustavi nič reakcionarnega najti ni mogla, ampak ustavo je izdelala večina, «Jugoslaviji» je pa radi opozicije za vsako ceno, vse, kar večina stori, le lumparija in ona udriha!

Kdo je v zadnjem času bolj zaničeval vse vladne odredbe, kdo bolj psoval radi še neurejenih razmer v državi, kot ta obrekljiva «Jugoslavija»? Našo državo vladajo in vodijo — po «Jugoslaviji» — sami dobičkarji, do kosti korumpirani ljudje, pokvarjeni elementi! Kdor je zadnje čase čital «Jugoslavijine» uvodnike in jim je verjel, je moral priti do tega prepričanja. In državo vodijo možje, kakor sta Pašić in Pribičević, pokoj. Drašković, Kukovec, Kumanudi; v vladni večini je dr. Žerjav sta še dva brata Pribičevića in toliko drugih mož, ki jim družba od «Jugoslavije» v nobenem oziru ne sega niti do kolen! Ti možje, ki

vodijo državo, naj bodo dobičkarji, politični špekulanti, korumpiranci itd. — Pesek, Fakin, Čebin in druga družba od «Jugoslavije», to so pa svetniki, požrtvovalni rodoljubi in veliki državniki, ki bi bili zmožni preko noči napraviti iz Jugoslavije — nebeški raj na zemlji...

Oni, ki s tako virtuoznostjo psujejo in pljujejo okoli sebe, se menda niti sami ne zavedajo, kako s tem žalijo veliko večino jugoslovanskega naroda, ki je poverila Pašiću, Pribičeviću in tovarišem vodstvo države. Oni samo psujejo in pljujejo, ker so — opozicija za vsako ceno... Oni se niti ne zavedajo tega, da je marsikdo, ki je čital to psovanje in si ga ni znal pravilno raztolmačiti, odšel k rdečim teroristom, da s silo odstrani razmere, kakor jih je slikala «Jugoslavija», — ki jih pa pri nas v resnici nikdar bilo ni.

Zakon v varstvo države.

Zakona v varstvo države ne moremo pozdraviti z nobenim navdušenjem, pač pa nas je sram, da je moralo priti do tega, da je tak izjemen zakon postal — potreben.

Posledice vojne so težke v materialnem, še težje pa v moralnem oziru. Pokvarjenost se je razpasla v največji meri, mnogi, ki so si nekdanj s pridnim in poštenim delom služili vsakdanji kruh, se danes dela izogibajo in hočejo dobro in brezskrbno živeti — na račun drugih. Komunistične fraze o odpravi privatne lastnine, o razdelitvi sedanjega premoženja (to posebno) so našle zveste poslušalce in za geslo diktature proletarijata ni bilo težko pridobiti ljudi, ki mislijo, da morejo od te diktature samo pridobiti in si na lahek način s tujim imetjem urediti prijetno življenje brez dela in skrbi.

Ogromna večina naših komunistov si namreč tako predstavlja diktaturo proletarijata in z njo zvezana komunistična nebesa. Rusija je najboljši dokaz za to trditev. Tudi tam oni, ki so izvršili boljševiški prevrat, danes ne delajo, ali pa samo «nadzorujejo», ker so si napolnili žepe, sedaj pa verižijo z nakradenim blagom. Par let je šlo tako, sedaj pa ta Rusija, nekdanja žitnica Evrope, trpi lakoto in ljudstvo umira od lakote v masah, ker boljševiki so pač znali in mogli zrušiti star sistem, nadomestiti pa tega sistema niso znali — z ničemer.

To bi hoteli napraviti naši komunisti iz naše Jugoslavije. Tudi pri nas naj bi voditelji komunizma nekaj časa dobro živeli, potem pa naj bi ljudstvo umiralo od lakote in kolere, ker ne bi bilo ne živ in ne zdravil. Mnogo nezadovoljnih ljudi so dobili brezvestni agitatorji na svojo stran, v ustavotvorno skupščino je bilo izvoljenih nad 50 komunistov! Neurejene razmere po vojni so komunistični agitatorji naravnost neusmiljeno izrabljali in nezadovoljneži so sledili njihovi lepim frazam in geslom.

Po dolgotrajni vojni je nezadovoljnost povsod dosti. Le pogledimo si malo našo sosesčino in videli bomo ne samo dosti nezadovoljnosti, temveč tudi veliko več vzrokov za nezadovoljnost, kot jih je pri nas. In vendar, v ubogi Avstriji, kjer je pomanjkanje vsestransko, revščina splošna, takorekoč nobenih komunistov ni, ker so ljudje pametnejši in dobro vedo, da bi komunistični ustroj države privedel ljud-

stvo v še večje pomanjkanje, v še večjo bedo! V naši državi nikomur, ki hoče delati, ni treba trpeti pomanjkanja, ker četudi je draginja velika, so tudi plače veliko večje kot poprej, in za denar se res vse dobi. Nezadovoljnež primerja današnje cene predvojnimi cenami in se zgraža nad razliko, ne pride mu pa na misel, da bi primerjal svoje današnje prejemke s predvojnimi prejemki. Ponoči je Ljubljana polna pijanih ljudi, danes se izpije več alkohola kot v predvojnih časih in nihče naj ne misli, da so vsi ti nočni pijanci kapitalisti, ne, oni se rekrutirajo iz vseh stanov!

Nočemo trditi, da je današnji družabni red vzor pravičnosti, ampak tako krivičen tudi ni, da bi se moral s silo odpraviti in celo zamenjati s takim družabnim redom, ki danes vlada v boljševiškem «raju», v lačni Rusiji. In ker so se teh in takih misli navzeli pokvarjeni elementi, je čisto pravično in samo ob sebi umljivo, da jim družba stopi na vrat in jih zatre. To je namen zakona v varstvo države in kakorkoli se sramujemo, da je med nami toliko pokvarjenih elementov, da so potrebni proti njim izjemni zakoni, smo vendar mnenja, da so boljše te izjemne odredbe, kakor pa da bi brezvestna, zločinska agitacija nemoteno delovala dalje med nekim ljudstvom, ki je taki agitaciji dostopno.

Velika večina komunistov je prišla v stranko čisto slučajno, sledeč frazam in lepim geslom. Te zaslepljenice je treba izvesti na pravo pot, proti voditeljem, hujskačem je pa treba nastopiti z vso brezobzirnostjo. In ni treba tega prepustiti samo državi in njenim organom. Krivda, da se je komunizem tako razpasel, leži na vseh onih, ki mirno poslušajo hujskanje komunistov in se morda spuščajo z njimi tudi v razpravo. Ta toleranca naj preneha, komunisti so se sami postavili izven zakona, in kdor ima pogum reči, da je komunist, torej pristaš nasilja, rdečega terorja, ta naj ima tudi pogum nositi posledice tega dejstva.

Upamo, da bo država s pomočjo in sodelovanjem vseh dobromislečnih državljanov kmalu napravila konec rdečemu terorju in njega zagovornikom in potem odpade tudi vsaka potreba po izjemnih zakonih v varstvo države, ker potem se bodo pač še vedno borile posamezne stranke med sabo, ampak proti državi in njenemu obstoju ne bo nihče nastopal, imeli bomo v resnici borbo za načela in kdor bo močnejši, ta bo svoja načela lahko tudi uveljavljal.

Za rimski papež!

Ne, pravičen ni bil nikdar proti nam poglavar katoliške cerkve. Pravijo, da je božji namestnik na zemlji, razumni ljudje pa tega že zdavnaj ne verujejo, ker so videli iz dejanj vseh dosedanjih «božjih namestnikov», da v sebi nič božjega nimajo, pač pa da so zelo, zelo posvetni.

Mi, Jugoslovani, imamo posebno dosti vzrokov pritoževati se na rimske papeže, ki nikdar niso bili naši prijatelji, pač pa vedno naši strupeni sovražniki. V avstrijskih časih je morala katoliška cerkev pri nas brezpogojno služiti Habsburžanom in naša duhovščina se ni temu povelju rimskega papeža čisto nič upirala, temveč je prav vneto služila našim kronanim tlačiteljem, ki so imeli za naš samo sovražstvo in zaničevanje, zato so

Listek.

Nadrahov Cene.

Šibe, putresa, vogna, puvoden, pa peska nas reš o Gespuđ, m' je rekla zadenc ena stara ženica in še prstava: Ježeš, ježeš, delč sma pršli. Tu more en zlu slab konc uzet. Ne vem, kva sma se Iblančani nebesam teku zamerl, de nas tepeja zdej s taka šiba. Odkr sa se puja vl u našmu mest in nov pulitkarji, ke se teku napihujeja, kokr žabe, kr ne morma prit vn iz špetira. En takle tč, k' je komi z jajčka vn prlezu, ti če že več vedet, kokr ta najbl izkušn ledje. Kokr hitr pa usta odpre, mu pa prec pugledaja vn otrobi ali pa žagajne. Zdej šeli provzaprov razumem, za kva se ti ledje, keder guvareja, teku davja ali pa jeclaja, de ne morja spravl iz sebe nč pametnga. Če pa že kej iz sebe spravja, pa nastop prec u Iblan kašna bulezne, pa nej bo že griža, al pa kr hoče.

Z ena beseda: Slab cajti sa pršli nad Iblana. Use, kr sa ta star izkušn mužakarji z velika muja pustavl, hočja ta nov evangelisti, nekter jem pravja tud ta nove gliste, od frmenta pudrt in use s peskam zasut. Če pa kermu le mal na prste stopoš, te pa zavcil teku, kokr tisuč fakinu. Kva bo, kva bo, če se Brdavs ne ukroti!

Mat, kr putolašte se in nč se na bojte, sm reku star ženic. Takehle Brdavs se pa nam ta starim Iblančanom že ni treba bat. U Iblan mama pač dost žab, za kva pa se neb nekej časa napihvale. Keder boja prenapete, boja teku kr same od sebe počle. Za ta glavenga Brdavs, k' zdej straši pu našmu mest in k' se s peskam napihuje, mama pa že prpravlene ene teku kroftne rcnije, da se bolšeh ne morma mislet. Te rcnije ga boja enkat za useli pucajtale in mu spravle tud use muhe iz glave, k' mu zdej brenčija pu mužganeh.

Ježeš, ježeš Cene, povej na brž, kva sa tu za ene rcnije, s kerm mislja ta

hudga Brdavs, k' je povhen peska, okul prnest.

No ja, tu je tista strašna mašina, k' sma ja naročl nekje na Pemske, ke kr sama naprej gre in je le mende tud sama s Pemskega pršla. Ta mašina ma ta lastnost, de se najraj po peske vala. Kjer ga zagleda, zafura prec nanga, pa ga teku zmečka, de ni u nem več ne duha ne sluha. Keder soj dev oprav, pa zapiska. Tola mašina boma napodl, kokr hitr bo opravla soj dev pu cestah, tud na Brdavs. Pa nej mu pride pol na pumuč še tolk fakinu, nubena žavba mu nav več pumagala. Mužakar bo čist puglihan.

Kokr sm slišu, se bo zgudil tu že v najkrajšm čas. Takrat sev pukazal, de se nam Iblančanem ni treba nobenga bat, dokler ma mel na soj stran ta mašina.

Tud ta nov gespuđ namestenk za Sluvenja sa pršli u Iblana iz raven tisteh kraju, kokr ta mašina. Gespuđ žepan sa se prec zglasel pr neh in jeh prosil, nej se vendr zavzmeja za tu, deb se ta strah

na kašna viža že enkrat spravu iz Iblane, če ne de nav nekol gmaha. Izjavl sa, de sa tud na soje stroške prpravlen spravl mašina vn, magar če košta tud par me-ljonu. Ne vem scer, kašenga mnejna sa gespuđ namestenk, slišu pa sm, de sa ta mašina prov zadovolen, zatu k' je pršla u Iblana čist ustavnem potem in tud nč prot ustav ne naprav.

Hudga nam tori ni čist nč pričakval. Če b' bliu Brdavs pametn, b' se kr sam razpoču, zatu ke b' se pol dav še na kašna viža zaflikat, de b' spet z negrkej ratál. Teku pa mu ne kaže zdej nč družga, kokr de stop na čel ta nove, radikaln-narodn-komunistične stranke, k' ja je provkar ustanovu negav prijat Brandner u Trbovljah. Program je v splošnem teku ravn tist, namreč: zabav-lajne prekinprek.

pa bili vedno zvesti oprode rimskih papežev.

Tudi po polomu Avstrije se rimski papizem nasproti nam čisto nič ni spremenilo, on nas sovraži dalje, največ zato, ker se križajo naše narodne pravice z italijanskim imperializmom, kateremu služi tudi rimski papizem. Naše Prekmurje je v cerkvenem oziru še vedno podrejeno madžarskemu nadškofu v Szombathelyju, znanemu habsburškemu podrepniku in rimskemu papežu niti na misel ne pride, da bi ustanovil za Prekmurje poseben vikarijat, ali pa do delil deželico kakšni sosednji škofiji v naši državi. Take razmere vladajo tudi dalje proti vzhodu v obmejnih krajih, ker rimski papež hoče pridržati vsaj velik del jugoslovanskih katoličanov pod vplivom škofov izven naše države.

Reka je spadala do sedaj pod senjsko škofijo, ampak kakor hitro jo je okupiral d'Annunzio, takoj je poslal rimski papež v mesto svojega vikarja, samo, da Jugoslovani niti v cerkvenem oziru nismo imeli nobenega vpliva več na Reki. Komaj je pa bila Reka proglašena za samostojno državo in četudi se niti konstituirala ni še kot taka, že je rimski papež imenoval dosedanjega reškega vikarja — za škofa in s tem popolnoma iztrgal Reko iz območja senjske škofije!

Ai ni ta rimski papež navaden, čisto navaden italijanski nacionalist najhujše, fašistovske vrste? Ali ostanejo naši ljudje še nadalje tako neumni, da bodo priznavali navadnega italijanskega fašista za »božjega namestnika na zemlji«?

Danes je lahko že vsakemu razumnemu človeku jasno kot beli dan, da je vse pripovedovanje o »božjem namestništvu« rimskega papeža čisto navadna farbarija. Laškega fašista naj si postavi bog za svojega namestnika na zemlji, človeka, ki iz dna duše sovraži naš narod in ki ima pod očmi vedno samo koristi italijanskega nacionalizma!

Res, skrajni čas je že, da z rimskim papežem obračunamo popolnoma in mu obrnemo hroet kot enemu največjih naših sovražnikov! Popolnoma vseeno je, kako in na kak način se to zgodi, ampak nezačuden je vsak naš človek, ki navzlic temu očitnemu sovraštvu, ki ga pokazuje rimski papež proti nam, ostane — četudi samo formalno — v družbi, ki smatra rimskega papeža, tega laškega fašista s tiaro na plešasti glavi, za božjega namestnika na zemlji! Nismo več v Avstriji, naša ustava daje vsakemu popolno svobodo vere in zato: možje in žene, bodite značilni in ne klanjajte se našemu sovražniku!

Nekdaj in danes.

Živo se spominjamo Vidovega dne leta 1914., ko se je raznesla bliskovita vest, da je mlad nacionalist Princip ustrelil v Sarajevu avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, ki je prišel izzivat z vojaškimi manevri na srbsko-avstrijski meji.

Vsi smo razumeli motive, ki so gnali mladega Principa do obupnega dejanja, da je dvignil revolver in oddal smrtonosen strel, vedeli smo, da je to korak nacionalnega maščevanja, delo človeka, ki ni mogel več prenašati gorja svojega naroda. Vedeli smo tudi, da to dejanje ne ostane brez posledic, pričakovali smo to, kar se je pripravljalo že od leta 1908. sem.

To so vedeli tudi oni, ki so začeli bruhati svoj blazen srd na idealnega Principa, na njegovo sarajevsko obupno delo. Ni bil dovolj samo Princip, ki je bil Srb, da izlijejo na njega vse svoje sovraštvo, ves srbski narod je bil v njih očeh tolpa morilcev, niso se sramovali, da so javno vrgli v obraz svemu kralju Petru izraz, ki ga v spoštovanju do starega moža ne moremo ponoviti.

Ti ljudje, ki jih je prevzelo brezmejno sovraštvo do vsega kar je nosilo srbsko ime, so bili slovenski klerikalci.

Spominjamo se onih žalostnih dni od sarajevskega atentata do dne mobilizacije... Kdor jih ne pozna, kdor jih je pozabil, naj poišče letnik klerikalnega »Slovenca« ali pa »Straže« iz leta 1914., prebere naj, kar so pisali takrat ti listi in videl bo vso ono pokvarjenost podle duše, ki so jo pokazali slovenski klerikalci v teh težkih dnevih, ko je moral naš narod v bratomorni boj na srbsko in rusko fronto Z elementarno silo je izbruhnilo na dan sovraštvo proti Srbstvu, vzgojeno v avstrijski šoli.

Čas je šel svojo pot...

Padle so umetno zgrajene politične meje med narodi... in slovenski klerikalci so se enkrat znašli v eni državi z onimi istimi Srbi, ki so jim bili še pred par tedni tolpe morilcev, ubijalcev, steničarjev in ušivcev...

Razmere so se spremenile in klerikalci so se udali z nejevoljo in resignacijo v novi položaj... svojega sovraštva pa niso mogli zatajiti! Srbi so bili in ostali v njih dušah oni isti, kot so jih gledali od leta 1908. pa vse do prvih dni prevrata.

Prišel je Vidov dan 1921., prišel tragični dan v Delnicah.

S tujim zlatom kupljena roka je vrgla bombo proti regentu Aleksandru, od kupljenih voditeljev teroristične propagande najet morilec je hladnokrvno umoril enega največjih mož naše domovine. Nobene idealne pobude ni bilo za te zločine, plačani morilci so kot navadni zločinci izvršili dejanja, ki jih obsoja ves kulturni svet.

In oni isti ljudje, ki so na Vidov dan leta 1914. bruhali ves svoj srd na srbski narod, ki je iz njega potekel maščevalec za tisoče in tisoče nedolžnih avstrijskih žrtev, ki takrat niso našli niti enega opravičila za psihološko utemeljeno delo Principa in Cibrinovića, ti isti ljudje, slovenski klerikalci, so našli za zločine Stejića in Alijagića takoj opravičila! Povspeli so se do blazne trditve, da so preiskave o zaroti in atentatu le »policajdemokratske komedije« in namigavali, kot da so atentati uprizorjeni!

Toda niti to ni bilo dovolj...

Prišla je mariborska »Straža«, ta izvržek slovenske žurnalistike, in v svoji nizkotnosti — res manjka nam izraz, da označimo to pisanje — postavila v isto vrsto Principa, Stejića in Alijagića!

Strašno je bilo, kar sta pisala »Slovenec« in »Straža« v letu 1914. o Srbih, toda plemeniti srbski narod je v svojem gentlemenstvu odpustil velikodušno vse te žalitve, opravičeval jih je z avstrijsko vzgojo slovenskih klerikalcev, toda kakor dobro poznamo Srbe, toliko vem, da večje žalitve ni mogel nikdo zalučati v obraz srbskemu narodu, kot je storila »Straža« s tem, da je postavila v isto vrsto Principa s Stejićem, Alijagićem...

Princip, vidovdanski mučenik srbskega naroda, ki njegovo delo opeva srbska narodna pesem, kot opeva delo Miloša Obilića na Kosovem polju, Princip predstavnik srbske omladine, ki je žrtvoval svoje mlado življenje za ujedinjenje in osvobodjenje jugoslovanstva, ta Princip je v očeh slovenskih klerikalcev enak zavratnim komunističnim morilcem! Princip, ki je izvršil veliko nacionalno delo, ki ga ve ceniti vsak Jugoslovian, ker to delo je temeljni kamen našega osvobodjenja in ujedinjenja, je v očeh slovenskih klerikalcev še danes, ko uživajo plodove njegove velike žrtve, oni isti izvržek človeštva kot je bil leta 1914., ko so pisali o njem po avstrijski komandi...

Slovenski klerikalci so ostali slovenski klerikalci; to kar so bili v Avstriji, to so danes v Jugoslaviji, oni ostanejo tudi v bodoče — smrtni sovražniki srbskega naroda.

Kot take jih srbski narod pozna!

Pred sedmimi leti.

Vedel sem kaj me čaka in zato se nisem nič začudil, ko sta prišla dva detektiva k meni, da izvršita hišno preiskavo. Zahteval sem samo, da se legitimirata in potem sem mirno gledal, kako temeljito sta preiskovala vsak kotiček ne da bi našla kaj sumljivega. Navzlic temu sem se moral podati v spremstvu obeh detektivov na policijsko ravnateljstvo in od tam v policijski zapor.

Bilo je to zadnje dni meseca julija leta 1914., ko je Ljubljana šumela v bojnem hrupu, ko so zvaladali na ljubljanskih ulicah temni Šusteršičevi elementi, pošteni ljudje so se pa morali skrivati in — molčati. Strašno so bili ti dnevi in kdor jih je doživel, jih nikdar ne pozabi.

Dva ali tri dni sem bil v policijskem zaporu, potem so me pa oddali v sodne zapore, v samotno celico in preiskovalni sodnik mi je rekel, da se nahaja moja zadeva pred vojaškim sodiščem, da se nahajam samo v varnostnem zaporu in da me bo zaslišal vojaški sodnik, ali me pa odpeljejo v Trst pred brigadno sodišče.

Torej čakaj! Zunaj šum in hrup, vojaški oddelki odhajajo na fronto, godba igra, v nasprotni hiši se nekdo dan na

dan vadi na klavirju igrati cesarsko pesem, kar mi je največ grenilo življenje. Celica pet korakov dolga, okno visoko, na vratih mala odprtina, skozi katero so me nadzorovali, da se ne bi povzpел na stol in gledal skozi okno, da se ne bi podnevi vlegel na postelj in da ne bi ponoči vstal, ker eno, drugo in tretje je bilo prepovedano.

Neznosni so bili ti dnevi. Z nobenim človekom nisem mogel spregovoriti besedice in samo kake pol ure na dan so me pustili sprehajati se po dvorišču pod strogim nadzorstvom. Najhujša je bila ona negotovost, v kateri sem živel, ker do mene niti najmanjša novica ni mogla dospeti; bil sem od zunanjega sveta popolnoma izoliran.

Nekega dne se oglasi skozi odprtino v vratih kaznenec, ki je pometal hodnik. »A veste, koga so danes pripeljali?«

»No, koga pa?«

»Ljubljanskega Hribarja, ki je v celici takoj zraven vas.«

In videl sem parkrat skozi okno, ko se je sprehajal po dvorišču, »ljublanskega Hribarja«, vedno ponosnega in samozavestnega. Hodil je vedno razoglavljen, ker ni hotel — kakor tudi jaz ne — pokriti glave s kaznjensko čepico, ki smo jo dobili vsi, ker naše obleke so nam sicer pustili, ampak klobuke so nam odvzeli.

Tudi dr. Ilesiča sem videl pri sprehodu, Zalarja pa na njegovem oknu, ko sem se sprehajal. Skupaj nismo prišli na dvorišče nikdar, na to se je strogo pazilo.

Včasih me je obiskal predsednik deželnega sodišča Elsner. Misli je, da sem že dovolj »nkroten« in da se bo dalo z mano nemško govoriti. Pa ni šlo. Prvič sem ga prosil, da bi smel vsaj za časa sprehoda po dvorišču kaditi, pa mi je odgovoril »kaj še!« Ker drugih izpolnjenih želj nisem imel, sem mu v bodoče vedno obrnil hrbet, kadar me je prišel vprašati po mojih željah.

Prišel je tudi stotnik Walland od brigadnega sodišča in me je zaslišal. Videl sem takoj, da niti civilne, niti vojaške oblasti o meni pravzaprav nič ne vedo in da samo sumijo, da bi bil sposoben razbijati mostove, kvariti železniško progo in podobno. Dokler oni samo sumijo, ni še tako hudo, sem si mislil in reš, kmalu, po enem mesecu, so me poslali na ljubljanski grad, ker dokazati mi niso mogli ničesar, na svobodo me pa niso hoteli pustiti.

Takrat sem se čutil srečnega, ker sem bil rešen vsaj one neznosne sramote v celici. Več nas je bilo, ki smo se zbrali na dvorišču jetnišnice in oddelek vojakov, ki nas je imel spremiti na grad, je pred nami napolnil puške, da bomo opozorjeni na to, kaj nas čaka, ako bi poskušali bežati. Da bi kranjski Janez v tem slučaju res streljal, o tem ni bilo nobenega dvoma in zato na beg nihče ni mislil. Korakal sem v prvi vrsti z Miho Čopom, kadila sva cigarete in se veselo pogovarjala.

Na ljubljanskem gradu je bilo prijetnejše. Družba zelo številna, dobivali smo časopise, sprehajali smo se po dvorišču nemoteno, samo stanovanje ni bilo ravno prvovrstno, ampak imeli smo — kar nas je bilo iz Ljubljane — vsaj svoje postelje in živelo se je še dosti dobro. Tam je bil dr. Žerjav, dr. Brezigar (kar z očetom skupaj), pokojni Cankar, dr. Knaflič, Milan Marjanović dr. Červar iz Opatije, hotelir Tudor iz Baške in veliko drugih Istranov, ker na Primorskem so lovili in zapirali naše ljudi kar povprek, med tem ko so se na Kranjskem vendar malo »nazaj držali«.

Družba se je stalno menjala, ker nekateri so odhajali, drugi pa prihajali. Po dveh mesecih so tudi mene pustili, pa ne na prosto, temveč izročili so me — ljubljanski policiji, ki me je držala še kakih 14 dni v policijskem zaporu, ker ni vedela kaj bi z mano, končno me je pa vendar pustila na svobodo in konfinirala na Ljubljano, ki je nisem smel zapustiti.

Ko je prišlo do vojne z Italijo, so začeli v Ljubljani ponovno zapirati tudi one (n. pr. R. Pustoslemška), ki so jih začetkom vojne še pustili na miru. Tudi mene so takrat zopet iskali, pa bil sem že — pri vojakih in tako sem se srečno rešil vsaj Oberhollabrunna, kjer so preživeli slabe čase: Zalar, Pustoslemšek, Levstik in mnogi drugi.

Težki so bili ti časi in oni, ki so sami bili preganjani, znajo najbolje ceniti našnjo svobodo, oni so z največjim zadoščenjem pozdravili »ljublanskega Hribarja« — kot namestnika v palači na Bleiweisovi cesti.

Peskov neokusnosti.

Ljubljanska koalicija naj se nikar ne jezi, da mi smešimo njenega »župana«, ker on sam sebe najbolj smeši.

Zadnjič smo mu očitali naročeni slavonspev v »Beograjskem dnevniku«. Pri tem nismo omenili tega, zakaj je »Beogr. Dnevnik« ta slavonspev moral priobčiti, po neokusnem odgovoru g. Peska v torkovi »Jugoslaviji« pa nimamo nobenega vzroka več zamolčati, da je Krsta Cicvarić dolžan g. Pesku (Jugoslovanskemu kreditnemu zavodu) 160.000 kron (41.000 dinarjev) in v tem tiči razlog, da je priobčil iz Ljubljane naročeni slavonspev.

Mi g. Pesku nismo očitali, da morda ni jugoslovanskega mišljenja, da je morda avstrijakant, ali kaj podobnega, ker dobro vemo, da on avstrijakant ni bil niti v času vojne, ali smešno se nam je zdelo, da se je dal proslavljati v »Beograjskem dnevniku« kot človek, ki ga je Avstrija preganjala, potem kot eden največjih jugoslovanskih patriotov in končno kot navdušen pristaš narodnega edinstva.

Na to je odgovoril g. Pesek v »Jugoslaviji«, da je bil resnično preganjan, ker mu je avstrijska oblast ustavila za časa vojne nadaljnje izhajanje »Tedenskih slik«, svoj veliki jugoslovanski patriotizem dokazuje s svojim vedenjem v času preobrata, o narodnem edinstvu pa — molči.

Kakor se iz tega vidi, nas g. Pesek ni razumel. V njegov jugoslovanski patriotizem mi nismo dvomili, ker ako smo trdili, da je drznost hvaliti se s preganjanjem, ki ga ni doživel, nismo s tem še rekli da je bil avstrijakant, ker to on v resnici ni bil. Ampak avstrijske oblasti niso poznale vseh svojih nasprotnikov in zato tudi niso preganjale vseh, temveč samo one, za katere so pozitivno vedele, da stojijo s svojimi simpatijami na strani avstrijskih sovražnikov. Bilo bi žalostno, ako bi bili od vseh Slovencev za časa preganjanja pravilno nacionalno orientirani samo oni, ki so zato morali sedeti v ječah. Mi mislimo, da je bilo takih Slovencev veliko več in vedno več, ali to g. Pesku nikakor še ne daje pravice hvaliti se v »Beograjskem dnevniku«, da ga je Avstrija preganjala, ker »Tedenske slike«, ki so bile ustvarjene, še niso g. Pesek, ki je ves čas vojne užival zlato prostost, ker osebno ni bil preganjan.

Enako je z jugoslovanskim patriotizmom g. Peska. Mi mu tega patriotizma nismo odrekali, ali smo se morali naravnost smežati njegovi trditvi, da spada med največje jugoslovanske patriote. S tem se je g. Pesek primerjal gg. Hribarju, Pašiču in drugim našim možem, ki so nekaj storili za našo osvoboditev in ujedinjenje in to je bilo smešno, neokusno, s tem se je g. Pesek osmešil, ker se ne more sklicevati na nobena dejanja, ki bi ga opravičevala prištevati se k največjim jugoslovanskim patriotom.

Glede narodnega edinstva pa ostanemu pri naši trditvi, da ne more biti njegov pristaš človek, ki se politično očitno druži z onimi, ki govorijo o treh narodih in zahtevajo zaradi tega federativno ureitev države. G. Pesek nikdar v »Jugoslaviji« ni protestiral proti temu, da ga smatra »Avtonomist« za bojovníka v boju proti narodnemu edinstvu. Naj se g. Pesek jasno izjavi za narodno edinstvo in proti separatizmom, pa mu bomo verjeli. Ali to naj on stori tukaj, v Ljubljani, v svojem glasilu, ne pa — v »Beograjskem dnevniku«!

Vsako nam bo priznal, da je bil slavonspev v »Beograjskem dnevniku« nad vse neokusen, da se je g. Pesek z njim močno osmešil, s tem je osmešil tudi Ljubljano, kateri bi hotel županovati. Ali spada na ljubljanski županski stol, na katerem sta sedela Ivan Hribar in dr. Ivan Tavčar, mož, ki samega sebe in Ljubljano samo smeši s svojimi neokusnostmi?

Z osebnimi napadi na našega urednika g. Pesek ne bo izbrisal klavernega vtisa, ki ga je napravil njegov naročeni slavonspev v »Beograjskem dnevniku«, ker oni, ki našega urednika poznajo, vedo zelo dobro, da so tudi ti napadi neokusni in smešni, napisani — v zadregi, zaradi česar se ne izplača odgovarjati na nje.

Zapiski.

Povodom trboveljskega shoda se je razvila zanimiva polemika med »Jutrom«

in «Jugoslavijo». «Jutro» je priobčilo poročilo o Brandnerjevem shodu, poslanec Brandner se pa brani, češ, da on ni noben komunist, da nima z njimi nič skupnega itd. To je resnica, poslanec Brandner ni komunist in tudi narodnega čustvovanja mu nihče ne more odrehati, ampak nastopil je silno nerodno v Trbovljah. Kaj je imel on kot narodni socialist sploh iskati med komunisti? Ali jih je hotel pridobiti za svojo stranko? To bi bil zelo koristen in hvaležen trud, ampak on bi moral dokazovati komunistom, da so na napačni poti, ne pa samo udrihati po — demokratih in po vladi, ker to znajo tudi komunistični poslanci, od katerih je eden celo nastopil na shodu. Poslanec Brandner je na ta način priredil komunistični shod, to je resnica, ali priznavamo mu radi, da on tega ni napravil s slabim namenom.

Novi mariborski župan Grčar dela prav lepo in simpatično figuro. V mestnem svetu je razvil povodno prisego lep komunalni program, pri katerega izvršitvi ga bodo podpirali gotovo vsi, ki jim je na srcu bodočnost našega lepega Maribora na severni meji. Rdeča zastava, ki je zavihrala na mariborski mestni hiši po županovi zaprisegi, se nam pa zdi neukusnost, ker Maribor je jugoslovansko mesto in se ne nahaja na kakem mednarodnem ozemlju. Na njegovo mestno hišo spada državna in ne strankarska zastava, ker mestna uprava ima služiti vsem prebivalcem mesta, ne samo socialnim demokratom in komunistom, ki se poslužujejo rdeče barve kot svojega strankarskega znaka. Pa to samo mimogrede, toliko, da se ne bi mislilo, da se takih pojavov ne opazja in ne ocenjuje pravilno. V splošnem pa dela — kakor smo že rekli — nastop novega mariborskega župana prav dober in lep utis. Ko bi bili le tudi v Ptuj izvolili socialni demokrati takega župana!

Med vrstami.

O denuncijantstvu piše «Jugoslavija», ker se včasih konstatira prisrčnost odnošajev med njo in komunisti! Zakaj je pa zadnje čase pisala o naši državi tako, da komunisti niso nič pogrešali svojih listov? Ali ni pisala o ustavi, da je sramota? Ali ni pisala, da je ustava samo zato, da se vzdržijo radikalci in demokrati na večne čase na vladi? Pri tem je pa, seveda, «pozabila» navesti dotične določbe, ki bi to omogočale. Ali ni pisala «Jugoslavija» po sprejetju ustave, da se bodo sedaj polnile — ječe? Katere določbe ustave predvidevajo, oziroma omogočajo, polnitev ječ? Ali ni bila vsa pisava «Jugoslavije» v zadnjem času samo voda na komunistični mlin? Kaj se potem jezi, ako se jo na to spomni?

Vencajz izjavlja, da nima s komunistično stranko nič več skupnega, ker je «iz listov» zvedel, da se nahajajo na Hrvaškem, v Vojvodini itd. teroristični elementi.

Torej «iz listov» je za to zvedel tovariš Vencajz! Kdo je pa za časa železničarskega štrajka z revolverjem v roki branil delavoljnim železničarjem opravljanje službe? Ali ni bil to terorizem? O, Vencajz se dobro razume na terorizem in je sedaj «izstopil» iz komunistične stranke zaradi — zakona v varstvo države. Med komunisti so zapeljivci in zapeljanci; Vencajz spada med prve.

To je pa čudno. Na «Obznano», zaradi katere menda nikogar ni zbolela glava, je vpila «Jugoslavija» kot besna, včasih je bila vsa polna in čitalo se je od začetka do konca, samo z malimi presledki, samo in edino o «Obznani».

Zakon za zaščito države je vse kaj drugega kot nedolžna Draškovičeva «Obznana» in vendar — «Jugoslavija» ga je akceptirala! Kaj je ona šele sedaj prišla do prepričanja, da so komunisti, ki jim je do sedaj dajala potuho, državi in družbi nevarni?

«Slovenec» naj bo brez skrbi. Zakon v varstvo države se ne bo zlorabljal, to bo skrb vse poštene jugoslovanske javnosti. Vsa ostrina tega izjemnega zakona naj zadene krivce in samo krivce! To je gotovo tudi v intencijah onih, ki so zakon ustvarili. Komunisti so se sami postavili izven zakona, za druge državljane je pa veljavna ustava. Škoda je,

da ni v zakonu v varstvo države izrecno naglašeno, da je on naperjen samo proti komunistom in anarhistom.

Včerajšnja «Jugoslavija» razlaga v uvodniku, zakaj je prišlo do tega, da se je komunizem tako razširil. «Preslišali so naš svaričen glas in bili mehki in omahljivi takrat, ko bi morali biti načelni in trdni.»

Tako torej! Kdo je pa vpil na pok. Draškoviča radi protikomunistične «Obznane»? Ali ni bila «Jugoslavija» med največjimi in najglasnejšimi kričarji, ali ni ona proglasila demokrate radi «Obznane» — za policajdemokrate?

O, logika, o doslednost, pri «Jugoslaviji» res nisi doma!

«Jugoslavija» se boji, da se ne bi določbe zakona v varstvo države porabliale tudi proti njej in pravi, da «Jutro» kaže, da bi se zakon moral porabljati proti vsem, ki niso pristaši JDS.

Prečitali smo nalašč in prav natančno vse številke «Jutra» od dneva atentata, pa nikjer nismo našli nič podobnega, o čemur govorijo «Jugoslavija», zvesta svojim obrekovalnim maniram.

Ta je pa najlepša: komunisti so glasovali za Peska, Pesek je tiskal v svoji tiskarni komunistično «Delo», dokler je smelo izhajati, «Jugoslavija» je napadala mesto komunistov Draškovičevu protikomunistično «Obznano», posl. Brandner je imel v Trbovljah shod komunistov, kjer ni napadal komunistične stranke, temveč demokrate — in sedaj pride «Jugoslavija» in napiše cel članek o simpatijah demokratov do komunistov!

Tudi od «Jugoslavije» — preveč.

Pesek pri sprejemu namestnika.

(Na ulici smo našli na listku napisane sledeče verze, katere je nekdo sestavil g. Pesku, da bi jih deklamiral pri sprejemu kr. namestnika Hribarja. Ker pa je gospod Pesek govori nekaj drugega, izgleda, da se jih ni mogel naučiti na pamet.)

Ponižno se predstavljam vam, jaz Pes'k, ljubljanski sem župan. Potrjen sicer nisem še, za kar boli me z'lo srcé.

Udanost mojo 'mejte vso, če to koristilo kaj bo... Ah, kak' županstva si želim, a vas strašansko se bojim.

Zelo sposoben mož sem jaz, postal iz revčka v letih par sem multimil'jonar, bankir, tiskarnar, velik kavalir.

Sposobnost moja v «kšeftu» je, v premoğu, jajcih, itede. Jaz tudi hud sem soc'jalist, že skoro ruski komunist.

A banke proč nikol' ne dam, četudi pride Ljenu sam... Tak soc'jalist sem, v Ensese še par podobnih ptičev je.

Lejga-Lejga.

Razno.

— Kako so nas farbali! Kdo se še ne spominja onih časov, ko so nas farbali v šoli in povsod s tem, kako rada imata cesar in cesarica Slovence? Te cesarske ljubezni so bile polne šolske knjige in — klerikalni listi. Sedaj pa prihaja resnica počasi na dan. Franc Jožef je pri neki priliki rekel za Slovence, da smo samo «Handvoll». Dr. Ivo Šorli pa sedaj poroča, da je cesar prestavil poštenega in pravičnega tržaškega namestnika Pina v Lince, rekoč, da njegov namestnik v Trstu ni zato tam, da dela slovansko propagando. Cesarica Elizabeta pa ne samo da Slovencev ni marala, temveč nas je naravnost sovražila in zaničevala, ker je bila vsa zaljubljena v — «vitežke» Madžare. Nikdar niso bili Habsburžani pravični nasproti nam, v Sarajevu umorjeni Franc Ferdinand je bil tudi odločen in odkrit naš sovražnik in zato je bil pri naših klerikalcih tako v časteh. On je bil namreč zelo klerikalen in to je bilo pri naših klerikalcih glavno.

— Med komunisti vlada zmeda, ker se tudi mnogi komunistični poslanci ne

strinjajo z anarhističnimi metodami stranke kot take in začeli so zapuščati stranko. Upati je, da se razmere kmalu razčistijo in da zapustijo stranko vsi trezno misleči ljudje, z anarhisti bo pa še obračunala država in družba, ki naj se strne v močne vrste proti morilec in teroristom.

— Legitimacije so zopet vpejane za potovanja v notranjosti države. To je radi komunistov, ali po našem mnenju popolnoma odveč. Živimo v miru, vojna je že zdavnaj za nami in toliko teh protidržavnih elementov tudi ni pri nas, da bi se morale delati nove ovire osebnemu prometu. Že ovire za potovanje v inozemstvo so take, da bi se moglo pričakovati zboljšanja razmer, ne pa da se delajo nove ovire celo v notranjem prometu. Radi teh prometnih ovir bodo komunisti ravnotako potovali kot do zdaj, saj so imeli — in imajo najbrže še — redne zveze tudi z inozemstvom navzlic vsem oviram.

— Smola. Iz Radovljice nam poročajo: Fajmošter Jaka je imel na dan svojega patrona neprijetno smolo, da je moral popoldan v najhujši vročini pokopati umrlega Sokola Joža. Da bi bilo prej konec in da mu ne bi bilo treba zopet točiti solze za Sokolom kot na grobu brata Boštjana, je prepovedal nagrobni govor. Pozneje smo zvedeli, da ima jako slab želodec in da še prejšnjih solza ni dobro prebavil. Revež, veliko gorja mu delajo ti Sokoli v želodec! — Radovljiški Sokoli so nesli preko celega trga rakev umrlega brata — čuj! — v telovadnih oblekah. Gospod župnik je bil ves rdeč od sramu nad tolikim pohujšanjem, nič pohujšljivega ni pa pri njem to, da se orli v samih kopalnih hlačicah kopljejo celo med ženskami! Po našem nič nemoralnega ni niti v drugem, tem manj pa v prvem slučaju, ampak naš župnik je že tak, da vidi pri Sokolstvu samo nemoralo, pri orlih pa so lepe čednosti.

— Jetika je najbolj razširjena ljudska bolezen. Vsak olikan človek mora vedeti vsaj najvažnejše o jetiki, posebno javni nameščenci, učitelji, duhovniki i. t. d. Slovenski specialist za pljučne bolezni dr. Pečnik nam podaja v svoji knjigi «Jetika» kratko jedrnatost sliko o jetiki, kako nastane in kako se dandanes zdravi. Vsebina te knjige je bogata kljub temu, da ima le 48 strani, vsakdo bo našel mnogo podučnega v nji. V prvi vrsti se-

veda jetičniki. Knjiga je izšla v založbi Goričar & Leskovšek v Celju, dobi se pa tudi v vseh drugih knjigarnah v Jugoslaviji. Cena izdoda je 8 K, s poštnino 8 K 80 vin. Denar se pošlje naprej.

Oblastveni koncesijonirani informačni zavod

Drago Beseljak, Ljubljana,

Cankarjevo nabrežje št. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonentu ter posamezno, cene zmerne.

Največja zaloga klavirjev in planinov v Ljubljani.

Tvrda J. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ulica 5, priporoča v nakup najboljše instrumente prvovrstnih tovarov po solidnih in zmernih cenah.

POLNOGUMIJASTI

OBROČI ZA TOVORNE AVTOMOBILE

PNEVMATIKA ZA KOLESIA AVTOMOBILE

AVTOMOBILI

NAJceneje

J. GOREC

LJUBLJANA

GOSPOSVETSKA C. 14

Več tesarjev sprejme

Ivan Zakotnik

mestni tesarski mojster

Parna žaga

LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 46.

Pozor! Na obroke! Kredit!

Da ustrezemo mnogokrat izraženi želji naših odjemalcev, prodajamo z olajšili pri plačevanju naše znane

= krasne remontoirke =
(za gospode)

najbolje opremljene, 28 ur idoe, z dvoletno garancijo, za brezprimerno ceno samo po 125 dinarjev proti ari 45 dinarjev in mesečnemu plačilu 8 dinarjev. Ura se pošlje takoj po sprejemu are priporočano. Dotični naročnik naj nam blagovoli naznaniti svoj poklic. Če želi naročnik vso kupno ceno plačati takoj, dobi 5 % popusta.

Zaloga ur ADOLF MITH, Zagreb, Samostanska ulica 4.

Otvoritev trgovine.

Naznanjam, da sem otvoril

trgovino v Ljubljani VII., Šiška, Seidlova hiša,
ter postrežem vsakomur po priznani najnižjih cenah.

Priporočam se za obilen obisk

Ivan Kos.

„JADRAN“ d. z o. z. LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 9

priporoča:

kolonijalno in špecerijsko blago ter žitne pridelke.

Točna in solidna postrežba.